

LABORATOR TRANSNAȚIONAL

DE LA INSTRUMENTE LA TRANZACȚII, CUM AJUNGE FINANȚAREA
INTELENTĂ ÎN MOD REAL PE PIAȚĂ
ONLINE 30 APRILIE 2026

Acest proiect este co-finanțat de Programul pentru Mediu și Acțiune Climatică al Uniunii Europene în cadrul Acordului de Grant Nr. 101120412

DESPRE CEL DE-AL TREILEA LABORATOR TRANȘAȚIONAL SMAFIN EXPANDED

Cel de-al treilea Laborator Transnațional al proiectului SMAFIN Expanded, organizat online pe 30 aprilie 2026, s-a concentrat pe o provocare centrală în implementarea finanțării eficienței energetice: **decalajul dintre disponibilitatea instrumentelor de finanțare și materializarea efectivă a investițiilor.**

În întreaga Europă, au fost introduse numeroase instrumente de politici și scheme financiare pentru a sprijini eficiența energetică. Cu toate acestea, **traducerea acestor cadre în proiecte bancabile și fluxuri de investiții măsurabile rămâne o provocare persistentă.**

Reunind factori de decizie politică, instituții financiare, actori de pe piață și experți tehnici din Bulgaria, Croația, Grecia, România și Slovenia, Laboratorul a explorat modul în care instrumentele de finanțare trec de la proiectare la tranzacții realizate și care sunt condițiile necesare pentru a scala investițiile pe piețele balcanice și sud-europene.

DE CE TRANZACȚIILE ÎNCĂ EȘUEAZĂ DEȘI EXISTĂ INSTRUMENTE DE FINANȚARE DISPONIBILE

Instrumentele de finanțare nu garantează singure fluxurile de investiții sau implementarea cu succes a proiectelor. În ciuda disponibilității tot mai mari a schemelor de finanțare publice și private în întreaga Europă, bariere semnificative continuă să împiedice transpunerea acestora în proiecte reale, bancabile și scalabile.

Blocaje apar pe parcursul întregului proces de investiții, inclusiv în conceperea politicilor, pregătirea proiectelor, validarea tehnică, procedurile de subscriere, capacitatea de implementare și generarea cererii. În multe cazuri, proiectele eșuează înainte de a ajunge la instituțiile financiare din cauza unui suport tehnic slab, a structurilor de guvernare fragmentate și a unei maturități insuficiente a proiectului.

Provocarea nu este pur financiară. Investițiile în eficiență energetică sunt influențate de cadrele de reglementare, coordonarea instituțională, încrederea pieței, capacitatea tehnică și factorii comportamentali. Scalarea investițiilor necesită o aliniere mai puternică între mecanismele de finanțare, structurile de guvernare și realitățile implementării.

Printre barierele recurente se numără următoarele:

- fluxuri fragmentate de proiecte,
- mecanisme slabe de agregare,
- complexitate administrativă și procedurală,
- capacitate limitată de intermediere,
- și așteptări instabile ale pieței legate de scheme de finanțare în schimbare.

Decalaje în ceea ce privește implementarea, între ambiția politicii europene și punerea în aplicare operațională la nivel național și local, persistă în special în sectoarele rezidențial și al IMM-urilor.

IMPACTUL STRUCTURAL AL DEPENDENȚEI DE GRANTURI

Dependența excesivă de scheme de finanțare bazate 100% pe granturi poate distorsiona piețele și reduce stimulentele pentru participarea sectorului privat. În același timp, granturile rămân esențiale pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile și inițierea activității de piață.

Introducerea repetată a unor noi programe de granturi slăbește cererea de instrumente financiare și încurajează beneficiarii să amâne deciziile de investiții în așteptarea viitoarelor subvenții. Acest lucru creează fluxuri de investiții instabile și subminează încrederea pieței pe termen lung.

Dependența de renovări afectează și comportamentul investițional. În multe cazuri, renovarea nu mai este evaluată ca o investiție pe termen lung care generează economii și valoare, ci mai degrabă ca o chestiune de sprijin public.

Granturile continuă să joace un rol important atunci când sunt combinate strategic cu împrumuturi, garanții și mecanisme de partajare a riscurilor. Abordările de finanțare mixtă sunt mai eficiente în sprijinirea dezvoltării durabile a pieței și în atragerea capitalului privat.

Observațiile cheie includ următoarele:

- granturile ar trebui să funcționeze din ce în ce mai mult ca instrumente de facilitare a pieței, mai degrabă decât de înlocuire a acestora,
- previzibilitatea pieței pe termen lung este esențială pentru scalarea investițiilor,
- iar cadrele de finanțare necesită o mai mare coerență între instrumentele de politică europene și cele naționale.

SIMPLITATEA ȘI STANDARDIZAREA CA PRECONDIȚII PENTRU SCALARE

Instrumentele financiare sunt scalate doar atunci când implementarea lor este simplă, ușor de gestionat din punct de vedere operațional și ușor de înțeles pentru toți actorii implicați. Complexitatea administrativă, cerințele tehnice fragmentate și documentația extinsă generează costuri tranzacționale ridicate și o implementare lentă.

Simplificarea este deosebit de importantă pentru gospodării și IMM-uri, unde proiectele au dimensiuni relativ mici, iar sarcinile administrative pot deveni rapid disproporționate.

Metodologiile standardizate, criteriile tehnice armonizate și procedurile de validare simplificate reduc percepția riscului și îmbunătățesc absorbția pe piață. Pentru instituțiile financiare, simplitatea operațională este esențială pentru a integra finanțarea eficienței energetice în produsele bancare tradiționale și în sistemele digitale de creditare.

Standardizarea se extinde dincolo de cerințele tehnice și include structuri de guvernare, proceduri de implementare și practici de comunicare.

Factori cheie favorizanți:

- metodologii tehnice standardizate,
- proceduri simplificate de subscriere,
- cerințe armonizate privind documentația,
- accesibilitatea digitală a produselor de finanțare,
- claritate operațională pentru bănci și beneficiari,
- Ghișeele unice pot juca un rol important atunci când sunt integrate într-un ecosistem de renovare mai amplu, care include experți tehnici, instituții financiare, contractori și inițiative de creștere a gradului de conștientizare.

CONCLUZII CHEIE DIN LABORATORUL TRANȘAȚIONAL

- Disponibilitatea finanțării în sine nu garantează adoptarea cu succes pe piață sau fluxuri de investiții scalabile.
- Blocaje apar pe întreaga filieră de investiții, inclusiv în pregătirea proiectului, capacitatea tehnică, subscrierea, guvernanta și implementarea.
- Dependența excesivă de schemele bazate pe granturi poate submina participarea sectorului privat și poate slăbi dezvoltarea pieței pe termen lung.
- Modelele de finanțare mixtă care combină granturi, împrumuturi, garanții și rambursări de capital au fost identificate ca abordări mai sustenabile pentru scalarea investițiilor.
- Simplificarea și standardizarea sunt esențiale pentru reducerea costurilor tranzacțiilor și pentru facilitarea adoptării pe piață, în special pentru gospodării și IMM-uri.
- Asistența tehnică a fost identificată în repetate rânduri ca un mecanism esențial de facilitare, inclusiv ghișee unice care operează în cadrul unui ecosistem mai larg de renovare, format din actori tehnici, financiari și de piață, susținut de activități de educație și conștientizare.
- Cadre de reglementare stabile și previzibile sunt necesare pentru consolidarea încrederii pieței pe termen lung.
- Barierele comportamentale și cultura investițională influențează semnificativ cererea pentru renovări și rata de finanțare.
- Generarea cererii rămâne la fel de importantă ca disponibilitatea finanțării în sine.
- O coordonare mai puternică între autoritățile publice, instituțiile financiare și intermediari este necesară pentru crearea unor portofolii de proiecte mature.
- Replicarea în diferite țări necesită adaptarea la structurile de guvernanta locale, realitățile instituționale și condițiile pieței.
- Finanțarea eficienței energetice ar trebui abordată din ce în ce mai mult ca o provocare atât financiară, cât și de guvernanta.

RELEVANȚA PENTRU DECIZENȚII POLITICI ȘI PĂRȚILE INTERESATE

Finanțarea eficienței energetice se confruntă cu provocări recurente pe piețele din sudul, centrul și estul Europei. În ciuda diferențelor dintre contextele naționale, bariere structurale similare continuă să afecteze implementarea și scalarea investițiilor.

Cadrele de finanțare eficiente depind nu numai de disponibilitatea fondurilor, ci și de o proiectare coerentă a politicilor,

Implicațiile cheie pentru factorii de decizie și părțile interesate includ următoarele:

- necesitatea unor cadre de finanțare pe termen lung mai stabile și previzibile,
- o mai bună aliniere între instrumentele de finanțare europene și naționale,
- o mai mare integrare a asistenței tehnice în cadrul mecanismelor de finanțare,
- o mai bună coordonare între autoritățile publice și instituțiile financiare,
- și produse de finanțare mai simple din punct de vedere operațional pentru gospodării și IMM-uri.

Viitoarele cadre de finanțare vor trebui să combine obiectivele climatice cu incluziunea socială și capacitatea de implementare practică, echilibrând amploarea investițiilor, sustenabilitatea pieței și accesibilitatea pentru grupurile vulnerabile.

Rezultatele celei de-a treia ediții a Laboratorului Transnațional SMAFIN EXPANDED contribuie la discuțiile în curs privind abordările de finanțare scalabile și incluzive pentru eficiența energetică, la nivel european.

Contributori la cel de-al treilea Laborator Transnațional SMAFIN EXPANDED

- **Kiki Papadopoulou**, CRES – Coordonator Proiect SMAFIN Expanded
- **Adrien Bullier**, Ofițer de Proiect, CINEA
- **Alice Corovessi**, Managing Director, INZEB
- **Kamelia Georgieva**, Expert Senior Programe si Poiecte Internaționale și Pilot, National Trust EcoFund
- **Dijana Bezjak**, Șef Serviciu pentru Instrumente Financiare, Ministerul Dezvoltării Regionale și Fondurilor UE, Republica Croată
- **Ioana Voinescu**, Șef Departamentul de Sustenabilitate, Banca Comercială Română S.A.
- **Nicholas Stancioff**, Membru al Consiliului Director al Latvian Building Energy Efficiency Facility
- **Eleni Gioti**, Inginer Construcții Civile și Transport Engineer, M.Sc., fost membru al conducerii Banca Europeană de Investiții (EIB)
- **Iva Petkova**, Director, Departamentul “Dezvoltare, Finanțare Verde și Comunicare”, Fund FLAG
- **Despoina Kouzioka**, Șeful Diviziei Strategie Climă și Mediu, Banca Națională a Greciei